

ПРАВИЛА СЕРТИФИКАЦИЈЕ У ТЕХНИЧКОМ ОПИТНОМ ЦЕНТРУ

1. ИНФОРМИСАЊЕ О ПОСТУПКУ СЕРТИФИКАЦИЈЕ

Технички опитни центар преко докумената:

- **Б00075.Пр2 Уговор за испитивање и сертификацију производа**
- **Б00075.Пр9 Правила сертификације производа,**
- **Б00075.Пр10 Правила за коришћење сертификата**
- **Ц.00.047 Ценовник услуга сертификације производа** непосредно информисаће испоручиоце о поступку

оцењивања и условима доделе сертификата. Ови документи се редовно ажурирају и достављају се свим заинтересованим странама, а доступни су и преко Интернет сајта www.toc.vs.rs.

2. ИСКАЗИВАЊЕ НАМЕРЕ ЗА СЕРТИФИКАЦИЈУ ПРОИЗВОДА

Пре подношења званичног захтева за сертификацију испоручилац се обраћа Техничком опитном центру писмом са исказаном намером (захтевом за понуду) да се изврши сертификација конкретног производа. Почетни захтев са исказаном намером за сертификацију производа може да поднесе:

- произвођач
- овлашћени заступник,
- дистрибутер производа,
- увозник производа. Писмо са исказаном намером упућује се на меморандуму подносиоца захтева и мора бити

оверено од стране овлашћеног лица. У писму се укратко даје опис предмета сертификације (назив, тип, произвођач, земља порекла, увозник), наводе се стандарди и прописи у односу на које треба извршити оцењивање усаглашености ако су они познати испоручиоцу, као и други релевантни подаци који могу ближе да објасне исказани захтев.

Исказана намера за сертификацију (захтев за понуду) се преиспитује у Техничком опитном центру који доноси одлуку да ли су испуњени услови за покретање поступка, узимајући у обзир све релевантне чињенице, а пре свега обим акредитације сертификационог тела.

3. ДОСТАВЉАЊЕ ПОНУДЕ И ИНФОРМИСАЊЕ КОРИСНИКА

Уколико је донета одлука да се отпочне процес сертификације Технички опитни центар израђује понуду према важећем ценовнику доставља је испоручиоцу. Уз понуду испоручиоцу се доставља:

- **Б00075.Пр1 Захтев за сертификацију производа**
- **Б00075.Пр2 Уговор за испитивање и сертификацију производа**
- **Б00075.Пр9 Правила сертификације производа,**
- **Б00075.Пр10 Правила за коришћење сертификата**
- **Б00075.Пр11 Изглед знака усаглашености**

У захтеву за сертификацију (образац Б00075:Пр1) у тачки 5 наводи се које прилоге (документацију) треба испоручилац да достави уз захтев за сертификацију.

Уколико је закључено да нису испуњени услови за отпочивање процеса сертификације, Технички опитни центар шаље писмени одговор испоручиоцу са образложењем и, ако је потребно, предлогом мера које испоручилац треба да предузме да би се започео поступак сертификације.

4. ПОДНОШЕЊЕ И ПРЕИСПИТИВАЊЕ ЗАХТЕВА ЗА СЕРТИФИКАЦИЈУ

Захтев за сертификацију испоручилац подноси се на званичном образцу Б00075.Пр1 потписаном од стране овлашћеног представника. Уз захтев за сертификацију испоручилац доставља и назначене прилоге (документацију) из тачке 5 Захтева.

Примљени захтев за сертификацију преиспитује комисија за сертификацију техничког опитног центра, која узимајући у обзир све релевантне чињенице доноси одлуку да ли да се настави поступак сертификације или да се захтев одбије.

Ако је донета позитивна одлука о покретању поступка сертификације подносиоцу захтева се доставља рачун за авансно плаћање услуге сертификације.

Када нису испуњени сви услова за спровођење поступка сертификације Технички опитни центар о томе писмено обавештава испоручиоца. У допису се наводи:

- који од услова није испуњен,
- ко те услове треба да испуни,
- у ком року услови треба да се испуне.

5. УЗОРКОВАЊЕ

Комисија за сертификацију са радним тимом за испитивање Техничког опитног центра планира узимање узорак у складу са одговарајућим упутством за сертификацију конкретног производа, односно релевантним стандардом и/или наредбама. Уколико начин узимања узорак није прописан документима који су релевантни за производ који је предмет сертификације, Комисија за сертификацију дефинише овај поступак, применом релевантне статистичке методе.

6. ИСПИТИВАЊЕ ПРОИЗВОДА

Радни тим Техничког опитног центра - Центра за испитивање производа спроводи испитивање према:

- стандардима и прописима који обухватају предмет дефинисан у захтеву за сертификацију;
- поступцима дефинисаним *Пословником о квалитету Сертификационог тела, Пословником о квалитету Центра за испитивање производа, Процедуром за сертификацију производа, Упутством за сертификацију производа, Упутством за сертификацију заштитних шлемова, Упутством за сертификацију ручних и превозних апарата за гашење пожара, Упутством за сертификацију производа који проузрокују радиофреквенцијске сметње и Упутством за сертификацију заштитних опасача.*

На основу извршених испитивања радни тим за испитивање израђује извештај о испитивању производа. Садржај, форма, усвајање, верификација и одобравање извештаја дефинисани су *Упутством за израду извештаја Центра за испитивање производа.*

7. ОЦЕЊИВАЊЕ ПРОИЗВОДА

Комисија за сертификацију Техничког опитног центра на основу:

- извештаја о испитивању Центра за испитивање производа;
- критеријума сертификације и шеме оцењивања усаглашености за дотичан производ;
- упутстава за сертификацију производа Б.00.086; Б.00.087, Б.00.088 и Б.00.092, и
- других релевантних докумената оцењује испуњење свих критеријума односне шеме сертификације производа и правила сертификације у Техничком опитном центру.

Предлог комисије може бити:

- предлаже се директору да се изда решење о издавању сертификата и сертификат, јер су испуњени сви потребни услови;
- предлаже се директору да се изда решење о неиздавању сертификата, јер су утврђене неусаглашености таквог карактера да се не могу отклонити без битних измена конструкције производа које захтевају понављање целокупног поступка сертификације;
- препоручује се испоручиоцу да предузме мере за отклањање утврђених неусаглашености јер се оне могу отклонити без суштинске измене конструкције производа и у прихватљивом року, како би сертификационо тело поновило само неопходне активности поступка сертификације.

8. ДОСТАВЉАЊЕ ИЗВЕШТАЈА

Технички опитни центар доставља испоручиоцу извештај о испитивању:

- а) одмах након извршеног оцењивања ако нису испуњени услови за доделу сертификата, или
- б) уз сертификат ако су испуњени услови за доделу сертификата.

Ако нису испуњени услови за доделу сертификата у допису којим се доставља извештај о испитивању испоручиоцу посебно се:

- идентификују и наводе све неусаглашености;
- наводе мере које треба предузети да би се постигла усаглашеност са свим захтевима, ако је то могуће са становишта карактера неусаглашености;

- утврђује време у којем испоручилац треба да докаже да је предузетим мерама испунио све захтеве, како би сертификационо тело поновило само неопходне активности поступка сертификације.

Извештај о испитивању доставља се и другим заинтересованим странама када је то предвиђено релевантним стандардима и/или наредбама.

9. ОТКЛАЊАЊЕ НЕУСАГЛАШЕНОСТИ И ВЕРИФИКАЦИЈА

Испоручилац отклања неусаглашености наведене у извештају о испитивању, а у складу са пратећим документима примљеним од Техничког опитног центра. О предузетим мерама испоручилац доставља извештај Техничком опитном центру.

На основу извештаја о предузетим мерама достављеног у траженом року, радни тим за испитивање Техничког опитног центра врши верификацију отклоњености неусаглашености. О извршеној верификацији израђују се допунски извештаји о испитивању – као нови документ.

На основу допунског извештаја о испитивању и других релевантних докумената комисија за сертификацију Техничког опитног центра оцењује испуњење свих критеријума односне шеме сертификације у складу са поступком из тачке 7 ових правила.

Допунски извештај о испитивању доставља се испоручиоцу у складу са поступком из тачке 8 ових правила.

10. ОДЛУЧИВАЊЕ О СЕРТИФИКАЦИЈИ

Предлог за доделу сертификата доноси комисија за сертификацију (тачка 7 ових правила).

Директор Техничког опитног центра на основу свих релевантних докумената и записа генерисаних током поступка оцењивања одлучује о издавању или одбијању издавања сертификата и о томе доноси решење.

11. ДОДЕЛА СЕРТИФИКАТА

На основу позитивног решења о издавању сертификата и потврде о измирењу финансијских и других обавеза директор Техничког опитног центра потписује сертификат.

Сертификат се по правилу израђује у четири оригинална примерка од којих се три примерка достављају испоручиоцу - подносиоцу захтева за сертификацију.

Уз сертификат испоручиоцу се доставља:

- решење о издавању сертификата,
- потврда о праву на употребу знака усаглашености,
- план надзора, ако је надзор предвиђен.

Када је решење о издавању сертификата негативно, подносилац захтева се писмено обавештава да је његов захтев одбијен и да против решења може поднети жалбу државном органу који је донео релевантни технички пропис у року од 8 (осам) дана од дана добијања решења.

12. НАДЗОР НАД СЕРТИФИКОВАНИМ ПРОИЗВОДОМ

Технички опитни центар спроводи планске и систематске активности надзора у складу са одредбама наредби и правилника о обавезном атестирању релевантним за конкретан производ, са циљем стицања увида да се предмет сертификације, односно сертификовани производ, одржава на нивоу који одговара захтевима и условима под којима је издат сертификат, као и да се издати сертификат користи у складу са правилима коришћења сертификата. Надзорне активности обухватају:

- редовно периодично оцењивање сертификованог производа у циљу утврђивања да је производ усаглашен са стандардом и техничким прописом према коме је издат сертификат, а у складу са одговарајућом шемом сертификације производа;
- праћење измена конструкције производа и/или процеса производње;
- праћење измена стандарда/правилника према којима је производ сертификован;
- праћење измена организационе структуре или власништва подносиоца захтева;
- праћење приговора испоручиоцима.

12.1. Планирање надзора

Редовни надзор над сертификованим производом планира Технички опитни центар. Редовни надзор се по правилу врши једном годишње, ако другачије није прописано одговарајућом шемом оцењивања усаглашености. Годишњи план надзора над сертификованим производом дефинише термине и начин вршења надзора, а у складу са односном шемом сертификације.

На основу информација о изменама у шеми оцењивања усаглашености или правилима сертификације, примљених приговора и жалби, сазнањима о неусаглашеностима са захтевима под којим је издат сертификат и других релевантних информација које редовно прикупља, Технички опитни центар може донети одлуку о ванредном надзору. Ванредни надзор може бити претходно најављен или ненајављен.

Када је шемом сертификације предвиђено да се врши контрола саобразности сваке увезене партије производа, не врши се посебно планирање надзора већ се надзору приступа на захтев испоручиоца. У овом случају не ради се посебан програм и план надзора.

12.2. Израда програма и плана надзора

На основу годишњег плана надзора или одлуке о ванредном надзору, Технички опитни центар израђује програм и план вршења надзора над конкретним сертификованим производом са специфицираним активностима, терминима, материјалним обезбеђењем и извршиоцима. Термини надзора се усаглашавају са испоручиоцем, осим када није донета одлука да се изврши ненајављени надзор. Када се врши редован надзор или најављен ванредни надзор један примерак програма и плана доставља се испоручиоцу.

12.3. Испитивање у току надзора

У складу са усвојеним програмом и планом радни тим Техничког опитног центра спроводи испитивање производа у складу са одговарајућим упутством и захтевима шеме сертификације. О извршеним испитивањима радни тим израђује извештај.

12.4. Оцењивање у надзору

На основу извештаја о испитивању и других налаза прикупљених током надзора, комисија за сертификацију Техничког опитног центра даје предлог о даљем поступку са сертификованим производом. Предлог може бити:

- да се изда потврда о усаглашености јер су налази о надзору позитивни;
- да имацац сертификата спроведе корективне мере и да се изврши контрола спроведених мера јер се ове активности могу спровести у прихватљивом року до 7 дана;
- да се сертификат привремено одузме, да имацац сертификата спроведе корективне мере у року од 30 дана и да се изврши контрола спроведених мера;
- да се сертификата одузме јер су се за то стекли услови из тачке 12.8 ових правила.

12.5. Спровођење корективних мера

Ако је дат предлог да имацац сертификата изврши корективне мере, онда имацац сертификата спроводи корективне мере у складу са датим налазима у извештају о извршеном надзору. О спроведеним корективним мерама имацаца сертификата доставља Техничком опитном центру извештај у назначеном року.

12.6. Контрола спровођење корективних мера

Радни тим и/или комисија за сертификацију Техничког опитног центра врше контролу спроведених корективних мера о чему израђују извештај и запис са предлогом за даљи поступак.

12.7. Одлучивање о издавању потврде

На основу позитивног предлога из извештаја о обављеном надзору или извештаја о контроли спровођења корективних мера, директор Техничког опитног центра доноси потврду о усаглашености. Потврда се израђује у три примерка од којих се два примерка достављају имаоцу сертификата.

12.8. Доношење решења о одузимање сертификата

Када се током извршеног надзора установи да сертификовани производ не одговара захтевима и условима под којим је издат сертификат, директор Техничког опитног центра, на предлог комисије, доноси решење о

привременом одузимању сертификата и од имаоца сертификата истовремено захтева да отклони утврђене неусаглашености у року од 30 дана.

Решење о укидању привременог одузимања сертификата доноси директор када се поновним надзором или на основу писменог извештаја имаоца сертификата, установи и верификује да су назначене неусаглашености отклоњене.

Када се током извршеног надзора установи да сертифицирани производ не одговара захтевима и условима под којим је издат сертификат, а да се корективне мере не могу спровести у року од 30 дана, директор Техничког опитног центра на предлог комисије доноси решење о одузимању сертификата. Сертификат се може одузети:

- 1) ако ималац сертификата у датим року не отклони неусаглашености утврђене током надзора или не испуни прописане услове;
- 2) ако ималац сертификата престане да обавља делатност на основу које је добио сертификат;
- 3) када настану промене код сертифициваног производа које могу да утичу на обим и важност сертификата;
- 4) на писмени захтев имаоца сертификата;
- 5) када су измењени прописани услови и поступак сертификације;
- 6) ако ималац сертификата одбије поновно оцењивање предвиђено одговарајућом шемом оцењивања неусаглашености;
- 7) ако ималац сертификата онемогући извођење надзорних активности над сертифициваним производом;
- 8) ако ималац сертификата не испуњава преузете финансијске обавезе;
- 9) ако ималац сертификата и након упозорења од стране Одсека за сертификацију производа, настави да некоректно користи сертификат путем рекламних материјала и каталога, супротно одредбама овог упутства и референтних докумената.

Против решења о привременом одузимању или одузимању сертификата ималац сертификата може поднети жалбу државном органу који је донео релевантни техничким пропис у року од 8 (осам) дана од добијања решења.

12.9. Обавештавање јавности

Технички опитни центар путем саопштења и званичних дописа обавештава јавност и заинтересоване стране о привремено одузетим и одузетим сертификатима. Подаци о одузимању и престанку важности сертификата објављују се и преко Интернет сајта www.toc.vs.rs.

13. ИЗМЕНА ИЛИ ДОПУНА СЕРТИФИКАТА

Ималац сертификата може да поднесе захтев за измену или допуну обима сертификата за производ за који је сертификат већ додељен. Захтев се подноси на обрасцу **Б00075.Пр1**. На основу поднетог захтева комисија та сертификацију Техничког опитног центра доноси одлуку какав поступак оцењивања је примерен поднетом захтеву и да ли треба или не треба спровести измену или допуну сертификата. Активности оцењивања се спроводе аналогно поступку описаном у тачкама 5 до 9 ових правила.

14. ПОНОВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Сертифицирани производ се поново оцењује након истека важности сертификата, осим ако су настале околности које оспоравају важност издатог сертификата или ако пре истека важности сертификата постоје други разлози за поновно оцењивање као што су промене конструкције производа, измене стандарда или измене власништва или правног статуса имаоца сертификата.

Поступак поновног оцењивања спроводи се у свему према одредбама ових правила као и за прву сертификацију.

15. ЖАЛБЕ, ПРИГОВОРИ И ОСПОРАВАЊА

Технички опитни центар решава жалбе, приговоре и оспоравања који су му упућени у складу са доле описаним поступком.

- Сваку приспелу жалбу, приговор или оспоравање (поднесак) Технички опитни центар евидентира у "Регистар жалби, приговора и оспоравања поднетих Сертификационом телу".
- Директор Техничког опитног центра формира комисију за решавање поднеска. Комисија, по правилу, има председника и два члана.
- Комисија разматра предмет поднеска узимајући у обзир све релевантне документе и прикупљене информације. О својим активностима (састанцима, интервјуима, анализима, одлучивању) комисија води записе.
- Након анализе свих релевантних чињеница у вези са поднеском комисија доноси предлог за решавање поднеска.
- Председник комисије доставља директору Техничког опитног центра записник са пратећим записима о раду комисије ради верификације предлога за решавање поднеска.
- Директор Техничког опитног центра разматра предлог за решавање поднеска и пратећу документацију. Своју сагласност на дати предлог директор исказује потписивањем одговарајућих рубрика у записнику. Истовремено директор именује лице које је одговорно за спровођење активности на решавању поднеска.
- На основу верификованог предлога за решавање поднеска Технички опитни центар обавештава подносилац поднеска о начину решавања изнетог проблема.
- У складу са верификованим предлогом за решавање поднеска предузимају се активности на решавању жалбе, приговора и оспоравања. Активности организује одговорно лице које је именовано директор Техничког опитног центра у поступку верификације предлога за решавање поднеска.
- Након спровођења усвојених мера лице одговорно за решавање израђује извештај о предузетим активностима. О предузетим активностима извештава се подносилац поднеска.

16. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ И ЧУВАЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Технички опитни центар води евиденцију о издавању, суспензији и поништавању сертификата, издатим решењима и потврдама, примљеним жалбама и извршеном надзору.

Оригинална документација у вези са испитивањем и оцењивањем производа која је израђена у Техничком опитном центру чува се трајно.